

Rozuměl řeči bolavé duše

Možná to byla shoda náhod, možná osud. V noci ze středy 8. na čtvrtek 9. března 1944 zahynuli Hugo a Irma Gansovi v plynu osvětimského koncentráku. Jejich syn Ota byl v Anglii a o smrti rodičů se dozvěděl až po válce. Onoho 9. března roku 1944 se mu v Londýně narodil první syn. Dva životy skončily, další, pokrevní, o pár tisíc kilometrů dál začal. „Je tolik věcí a událostí mezi nebem a zemí, které neumíme pochopit a vysvětlit,“ zamýšlel se později prof. MUDr. Ota Gregor, DrSc., někdejší Ota Gans. Po válce se vrátil domů a změnil si jméno.

Kudy pláče duše. Říká se, že láska prochází žaludkem. Ale stejně tak jím prochází i mnoho trápení a smutků. Ota Gregor během své lékařské kariéry dospěl od žaludku k duši. Řečeno odborným jazykem: od gastroenterologie se dostal až k psychosomatičce. „Mnoho nemocných si stěžovalo na bolest v oblasti žaludku, a přece jsem u nich nenašel žádnou objektivní organickou vadu,“ popisoval. „Oni prostě měli bolavou duši. Jen to nedokázali popsat jinak než jako bolest žaludku. Protože to je oblast nejmenší odolnosti, jíž člověk, když má psychické problémy, nejčastěji pláče.“

Spacientysipovídá, a tak jednou například zjistil, že nekončí potíže jedné staré ženy na interně způsobily strach o kočku, která zůstala doma opuštěná. Požádal tedy sestru, aby se o to postarala. Jindy, nebo spíš velice často, byly příčinou potíží vztahy v rodině či neuspokojivý sex. „Přišla pacientka, mlčela, nedívala se na mě, hrála si s prsty a po chvíli začala plakat. Ukázalo se, že problém je hluboko. Kolik partnerství je bez milostné předehty nebo bez orgasmu! Ženy o tom však nemluví ani s nejlepší přítelkyní,“ popisoval Ota Gregor a svým žákům radil: „Naučte se chvíli mlčet, než to z pacienta vyplave ven. A nebojte se ani nepřijemných otázek: Byla jste znásilněna? Osahával vás někdo v dětství? Máte při souloži orgasmus?“

Se svým přístupem zpočátku narážel. „Výuka na lékařských fakultách byla čistě somatická, psychosomatika se nenosila a moc se o ní nemluvalo. Dá se říci, že nebyla trpěna. Když bylo něco s duší, napsalo se doporučení k psychiatrovi. Někteří kolegové se na mé psychosomatické názory dívali s nevysloveným despektem.“ V roce 1981 měl profesor Gregor na internistickém sjezdu v Gotwaldově (dnes opět Zlín) přednášku o psychosomatičce vředové choroby. Psychologové a psychiatři, kteří si ji přišli poslechnout, byli překvapeni – na sjezdu internistů že se mluví i o duši? Pak ho pozvali na výborovou schůzi Psychiatrické společnosti a podro-

bili ho doslova křížovému výslechu. A Ota Gregor je přesvědčil. Ještě ve svých osmdesáti letech si udělal atestaci z psychoterapie. A měl obrovskou radost, když se v roce 1990 začala psychosomatika přednášet medikům na lékařských fakultách a on mohl být jedním z učitelů. Koncem devadesátých let pak dokázal přilákat se svým kolegou a přítelem, psychiatrem Radkinem Honzákem, do Karlových Varů stovky lékařů a sester na dvě velká sympozia o stresu zdravotníků. Profesor Gregor věděl, že léčí-li zdravotníci celý život vystresované pacienty, může i jejich duše onemocnět a projevit se v takzvaném syndromu burn-out neboli vyhoření. Jako terapii doporučoval hraní divadla, řečnická cvičení, četbu, procházky a lehkou stravu, která nezatěžuje organismus...

Jako „dárek k šedesátinám“ dostal profesor Ota Gregor v roce 1976 dopis od děkana lékařské fakulty, kterým byl odvolán z funkce přednosta kliniky. „Nemohu prý dál vychovávat mediky, když jsem nesprávně vychoval své dva syny, kteří jsou emigranti.“ Na ranních hlášeních sedával od té doby stranou a celá léta tam nepromluvil. Řídil se však zásadou, že všechno zlé je k něčemu dobré. „Měl jsem mnohem víc možností a času studovat, co jsem chtěl. Praktikuji už léta jógu, zabýval jsem se tedy duchovním světem.“

Kromě odborných publikací začal psát volnou trilogii o životním stylu – **Stárnout, to je kumšt, Zdravě žít, to je kumšt** a konečně **Žít se stresem, to je kumšt**. Knížky měly úspěch a dočkaly se několika reedicí. Několik let pracoval v Mělníku v manželské a předmanželské poradně. A pak, počátkem 90. let, se na něj obrátil kolega psychiatr Jiří Remr, zda by nechtěl pracovat u něho. Ve Vinohradském psychocentru od té doby vedl jednou týdně psychosomatickou poradnu. Nebral honoráře, a tak aby mohl účtovat pojišťovně psychoterapii, udělal si na stará kolena ke dvěma interním atestacím ještě jednu, psychoterapeutickou... ■

Úryvek z knihy **Rytíři lékařského stavu, nakladatelství Brána 2007**